

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/207912,Mateusz-Maleszka-Czarownice-a-Trzecia-Rzesza-Niemieckie-badania-nad-praktykami-m.html>
03.03.2026, 12:13

Mateusz Maleszka: Czarownice a Trzecia Rzesza. Niemieckie badania nad praktykami magicznymi

Praktycznie każdy z zainteresowanych historią ideologii nazistowskiej słyszał o okultystycznych zainteresowaniach części politycznych decydentów Trzeciej Rzeszy.

17.10.2025

Najbardziej znanym przedstawicielem nazistowskiego establishmentu zainteresowanym tym zagadnieniem był naturalnie Heinrich Himmler. Patronował on szeregowi różnych instytucji, które mniej lub bardziej ocierały się o tą tematykę. Były to m.in. naukowy (w mniemaniu Himmlera) instytut badawczy, zajmujący się wykazaniem wielkości rasy nordycko-niemieckiej współcześnie i w zamierzonych czasach – Ahnenerbe, badający zagadnienia parapsychologiczne Paracelsus-*Institut* (koncentrujący się na badaniach z zakresu radiestezji) czy wyspecjalizowana komórka zajmująca się badaniami procesów czarownic – H-*Sonderkommando*¹. Instytucje te nie były ze sobą tożsame, ale z racji powiązań personalnych i politycznych mniej lub bardziej współpracowały ze sobą.

Interdyscyplinarna jednostka badawcza

H-*Sonderkommando* jest nie tylko swoistą ciekawostką, zdradzającą inspiracje nazistowskich notabli, ale również przykładem wykorzystania badań archiwalnych w pracy służb specjalnych. Jednostka ta wchodziła w skład Wydziału VII *Reichssicherheitshauptamt* (Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy). Wydział ten zajmował się gromadzeniem informacji o wrogach ideologicznych np. żydach, masonach czy jezuitach. Została z niego wyłoniona specjalnie wybrana z niego komórka H (od niemieckiego słowa *Hexe* czyli czarownica). Na czele H-*Sonderkommando* stał najpewniej doktor Rudolf Levin, kierował on zespołem badaczy (Fritz Schmidt, Rudolf Richter, Ernst Merkel, Tammo von Schrenck-Notzing, Alfred Ferdinand Karl Wenzel, Martin Biermann, Friedrich Murawski, Wilhelm August Patin). Do zadań członków zespołu należało gromadzenie wszelkich informacji o prześladowaniu czarownic, zwyczajach dawnych wieków i doszukiwanie się w nich śladów kultury starogermńskiej.

Skład zespołu był silnie zdywersyfikowany pod względem naukowym, zarówno jeśli chodzi o posiadane stopnie, jak i prezentowane dyscypliny np. Rudolf Levin był językoznawcą (specjalistą zarówno w zakresie germanistyki jak i anglistyki) i socjologiem (doktoryzował się tekstem o założeniach myśli pozytywistycznej), z zawodu nauczycielem był Ernst Merkel (napisał on doktorat poświęcony postaci diabła w heskich procesach o czary) podczas gdy Tammo von Schrenck-Notzing był dopiero studentem. Najciekawszą postacią w tym gronie był jednak Wilhelm August Patin.

Patin był prywatnie starszym kuzynem Himmlera, urodził się w Wurzburgu i został katolickim księdzem. Zrobił doktoraty z teologii i prawa kanonicznego i, pnąc się po szczeblach duchownej kariery, piastował stanowiska wykładowcy na katolickich uczelniach. Wraz z wzrostem wpływów SS w państwie niemieckim, również i on uległ namowom kuzyna. Zrzucił sutannę i dołączył do SS. 1 września 1939 roku został awansowany na SS-*Obersturmbannführera*.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

III Rzesza

Artykuł

Erich Ludendorff (fot. Wikipedia/Alexander Binder, Biblioteka Kongresu Stanów Zjednoczonych/domena publiczna)